

Joxe Antonio Izagirre Pildain
Zumarraga, Gipuzkoa (1918-2005)

Aurkibidea

Biografia

San Kristobal auzoko 'Atxibita' baserrian jaio zen. Elkarrizketan bere emazte Monika ere agertzen da, Betelukoa.

Zintak

ZMG-011

- **Proiektua:** Urretxu eta Zumarragako euskara
- **Elkarrizketatzailea(k):** Lasa, Xabier
- **Data:** 2001-01-01
- **Iraupena:** 46 min
- **Euskarria:** CD
- **Kodifikatzailea:** Etxazarra, Ainhoa
- **Emalea:** Lasa, Xabier

Pasarteak

1. Ganadu feriak

- **Erref:** ZMG-011/001
- **Iraupena:** 0:01:07. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:01:07

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Ganadu feria ugari zegoen: Azkoitian hilean behin, Villa Francan asteazkenetan, Tolosan astelehenero... Feriara joateko trena hartzen zuten, baina bueltan ganaduarekin etorritz gero, oinez bueltatu behar izaten zuten.

2. Etxean egindako abarkak

- **Erref:** ZMG-011/002
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:01:07. **Bukatu:** 00:02:36

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Abarkak janzten zituzten, larruzkoak eta gomazkoak. Larruzkoak etxean bertan egiten zituzten, hildako behiaren larruarekin eta oholezko molde bat patroitzat hartuta. Segituan bustitzen ziren larruzko abarka hauek.

3. Auzolana

- **Erref:** ZMG-011/005
- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 00:05:56. **Bukatu:** 00:07:24

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Lehen auzolanean ibiltzen zen jendea: lurretan, gari-mozten...

4. Baserriko lan gogorrak

- **Erref:** ZMG-011/006
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:07:24. **Bukatu:** 00:09:19

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Orain baserriak diru gutxi ematen du, erremintak erosteko nekez ematen du. Lehen aizkorekin, behiekin edo idiekin konpontzen ziren lanak egiteko. Urrutira joan behar izanez gero, goizeko lauretan jaiki behar izaten zuten.

5. Itaurrean

- **Erref:** ZMG-011/007

- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 00:09:19. **Bukatu:** 00:10:33

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak

Laburpena:

Eskola sasoian, baserriko lanak egin behar izaten zituzten: behiak uztartu eta itaurrean ('iturlan'). Itaurrean nola egiten den azaltzen du. Ganadua Basurtutik ekartzen zuten, Bilbotik.

6. Festetan erromeria

- **Erref:** ZMG-011/011
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:13:22. **Bukatu:** 00:14:22

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:

Erromerietan soinua jotzen zuten, festa zen lekuetan. Orduko festak non egiten zituzten kontatzen du.

7. Eskolara joan orduko baserriko lanak egin behar

- **Erref:** ZMG-011/013
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 00:14:45. **Bukatu:** 00:16:27

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Baserria » Baserriko lanak

Laburpena:

Eskolara gutxi joan ziren. Joaten zirenean, ikastea baino, jolas egitea gustatzen zitzairen. Harrapaketan aritzen ziren. Eskolarik irten ondoren, mendira joan behar izaten zuen Joxe Antoniok ardiak jeztera. Hurrengo goizean esnea partitu behar izaten zuen eskolara orduko.

8. Behia erosterakoan begiratu beharrekoa

- **Erref:** ZMG-011/014
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:16:27. **Bukatu:** 00:17:23

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Behia erosterakoan, errape onekoa zen begiratzen zuten. Arrazak ere bere garrantzia zeukan, pintek esne gehiago ematen dute eta. Suitzak, aldiz, indartsuagoak izaten dira.

9. Inguruko hizkera ezberdinak

- **Erref:** ZMG-011/017

- **Iraupena:** 0:02:27. **Hasi:** 00:19:38. **Bukatu:** 00:22:05

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

Etxarri aldean desberdin hitz egiten dute, Betelun baino gehiago. Azkoitian eta Azpeitian ere desberdin egiten dute.

10. Egur-ikatza egiten

- **Erref:** ZMG-011/019
- **Iraupena:** 0:03:20. **Hasi:** 00:24:35. **Bukatu:** 00:27:55

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Ikazkinak eta txondorrak

Laburpena:

Ikazkinek egur-ikatza egiten zuten. Horretarako, txondorra prestatzen zuten. Egur-ikatza saldu egiten zuten; errementariei, esaterako, gaztainekin egindakoa. Hala ere, artea eta pagoa izaten ziren onenak. Etxeak egiteko, ordea, haritza eta gaztaina erabiltzen zuten eta uztarriak egiteko pagoa.

11. Gaztaina erreak

- **Erref:** ZMG-011/020
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 00:27:55. **Bukatu:** 00:29:38

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Afaltzeko, gaztaina erreak edukitzen zituzten maiz eta gero esnea edo salda zopak.

12. Arrautzak karetan kontserbatu

- **Erref:** ZMG-011/023
- **Iraupena:** 0:01:34. **Hasi:** 00:31:08. **Bukatu:** 00:32:42

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Karobiak eta elurzuloak

Laburpena:

Lehen ez zeukaten hozkailurik. Horregatik, arrautzak esaterako, jarraian jan edo saldu egiten zituzten. Hala ere, batzuek karetan kontserbatzen zituzten. Karea karobietan egiten zuten, harriei sua emanez.

13. Belarra sikatu eta metak egin

- **Erref:** ZMG-011/024
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 00:32:42. **Bukatu:** 00:34:15

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak

Laburpena:

Belarra kanpoan sikatzen uzten zuten eta gero barrura sartu, ganbarara. Lehen metak ere egiten zituzten. Nola egiten zituzten azaltzen du.

14. Pilotan

- **Erref:** ZMG-011/026
- **Iraupena:** 0:00:24. **Hasi:** 00:35:18. **Bukatu:** 00:35:42

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Mutilek pilotan jarduten zuten frontoian.

15. Probak eta aizkolariak

- **Erref:** ZMG-011/027
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:35:42. **Bukatu:** 00:37:49

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak
- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:

Olarte zen bertako uztargilea. Orain probetarako uztarriak egiten dituzte. Bertako hainbat ibiltzen dira oraindik probetan eta aizkoran.

16. Plazan arrautzak eta oilaskoak saldu

- **Erref:** ZMG-011/028
- **Iraupena:** 0:00:36. **Hasi:** 00:37:49. **Bukatu:** 00:38:25

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Arrautzak bertako plazan saltzen zituzten. Oilaskoak ere saldu egiten zituzten, etxean jan beharrean.

17. Santa Isabel

- **Erref:** ZMG-011/029
- **Iraupena:** 0:01:49. **Hasi:** 00:38:25. **Bukatu:** 00:40:14

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:

Santa Isabeletean trasteak astoz eta idiz eramaten zituzten. Jende asko

egoten zen bertan eta erromeria ere egiten zuten. Soinu-joleak eta danbor-joleak ibiltzen ziren.

18. Otzarak gaztain egurrarekin

- **Erref:** ZMG-011/030
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:40:14. **Bukatu:** 00:41:26

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Artisauak

Laburpena:

Otzarak gaztain egurrarekin egiten zituzten. Lehenengo, uretan beratu egin behar izaten zuten egurra.

19. Sorginak

- **Erref:** ZMG-011/031
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:41:26. **Bukatu:** 00:42:26

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Kultur transmisioa

Laburpena:

Sorginak tximiniatik sartzen ei ziren sukaldera. Gaztain erreak jaten ari zirenean kontatzen zizkieten halakoak.

20. Txerrikiak gatzetan gorde

- **Erref:** ZMG-011/032
- **Iraupena:** 0:00:53. **Hasi:** 00:42:26. **Bukatu:** 00:43:19

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Txerrikiak gatza emanda gordetzen ziren. Gero, uretan kentzen zieten gatz hori eta piper gorriekin prestatzen zituzten.

21. Txerria eguraldi txarra denean hil

- **Erref:** ZMG-011/033
- **Iraupena:** 0:00:18. **Hasi:** 00:43:19. **Bukatu:** 00:43:37

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Eguraldi txarra zenean hiltzen zuten txerria. Eguraldi ona egonez gero, txerriek ez dute gatzik hartzen.

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com